

קובלסקי, ולדיסלב

(Wladyslaw Kowalski) (1895-1971). קצין פולני חסיד אומות העולם. ק' היה אלוף-משנה בצבא הפולני שפרש לגמלאות, ובעת הכיבוש הגרמני היה נציג מפעל פיליפס ההולנדי בורשה. האינטרס שגילתה גרמניה הנאצית באותה חברה, שהיתה בבעלות הולנדית, איפשר לק' חופש תנועה וניידות בכול אזורים של ורשה ובכלל זה בגטו היהודי, שהיה מחוץ לתחום לפולנים לא יהודים. בספטמבר 1940 היתה לק' הזדמנות ראשונה לעזור ליהודים. הדבר היה מחוץ לגטו, בחלק ה'ארי' של העיר, כשפגש ילד בן עשר, ברונו בורל, ששוטט ברחובות ורשה בחפשו מזון ומחסה. ק' לקח את הילד לביתו, האכילו, נתן לו זהות חדשה ומצא לו בית אצל חברים.

מעשה זה הוביל למשימות נועזות יותר. ק' סייע לשני האחים רובין, האחד עורך-דין והאחד רופא שיניים, למצוא מקום חדש לאחר שמלשין חשף את מקום מחבואם. בפברואר 1943 הבריח ק', בנצלו את חופש התנועה שלו, שבעה יהודים מחוץ לגטו ורשה, בשחדו את השומרים הפולנים בשערים, ומצא בשבילים מקומות מחסה בטוחים בחלק ה'ארי'. בנובמבר 1943 עזר ק' למשפחה בת ארבע נפשות לעבור מאיזור איזביצה (IZBICA) למקום בטוח יותר אצל ידידים בורשה. אחר-כך מצא ק' מיקלט לעוד 12 יהודים בביתו שלו בורשה. רומן פישר, פועל בניין שק' הצילו, בנה מיקלט תת-קרקעי בחומרים שהביא ק' בחשאי בתוך מזוודות כבדות. מסוף 1940 ועד אוגוסט 1944 שילם ק' בשביל מחיית אנשיו שסיפק להם מקומות מחבוא. הקבוצה שהסתתרה בביתו עסקה בייצור צעצועים וק' מכרם בשוק, ובכך הוקל מימון הוצאות הקיום. לאחר דיכוי מרד ורשה הפולני באוקטובר 1944 ופינוי כול ורשה מתושביה בידי הגרמנים, הפך ק' מרתף בבניין הרוס לבונקר ושם הסתתר עם 49 יהודים. מנת מזונם היומית הורכבה משלוש כוסות מים, מעט סוכר וגלולות ויטמין. 105 ימים שהו במחבוא, וכאשר שוחררו בידי הצבא האדום, בינואר 1945, היה מזונם של המסתתרים חומרי דלק, מחמת הרעב והעדר כול מזון אחר. בעת הכיבוש קיבלו יותר מ-50 יהודים עזרה מק'. ב-1947 נשא ק' את אחת הנשים היהודיות שהציל וב-1957 עלו שניהם לישראל. ב-1963 העניק יד ושם לק' את התואר חסיד אומות העולם.